

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки
Навчальний рік 2024/ 2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Психологія спілкування»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибіркового освітній компонент **вибірковий**

Форма здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 23 «Соціальна робота»
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність 231 «Соціальна робота»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: «Соціальна робота»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Курс

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
української мови, основ психології та
педагогіки

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем загальної та
передфахової підготовки

Протокол від
“28” червня 2022 року №11

Протокол від
“31” серпня 2022 року №1

Завідувач кафедри
проф. Фоміна Л. В.

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Фоміна Л. В., завідувачка кафедри, професорка, канд. філол. наук
2. Шейко А.О., викладач, канд. психол. наук

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь:

Шейко Анастасія Олександрівна, викладач кафедри української мови, основ психології та педагогіки, кандидат психологічних наук

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше:

Педагогічні та психологічні дослідження, теорія виховання, міжкультурна взаємодія

Контактний телефон:

+38 093 181-35-43

Корпоративна пошта викладача:

ao.sheiko@knu.edu.ua

Консультації:

Середа 10.00-15.00

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Психологія спілкування» складено відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 23 – «Соціальна робота», спеціальності – 231 «Соціальна робота».

Опис навчальної дисципліни (анотація). Дисципліна «Психологія спілкування» є важливою складовою у системі підготовки студентів ЗВО.

На етапі формування студента як майбутнього лікаря, важливим завданням, яке стоїть перед викладачами закладів вищої освіти МОЗ України, подати студенту не лише медичні знання, а й навчити спілкуватися з пацієнтом.

Навчальна дисципліна «Психологія спілкування» є теоретичним і практичним фундаментом побудови майбутньої успішної взаємодії лікаря та пацієнта і надає можливість студентам не тільки оволодіти системою психологічних знань, а й забезпечує формування на цій основі психологічних вмінь, що є одним з важливих елементів у професійній підготовці та професійній діяльності фахівця; сприяє вирішенню та осмисленню найбільш ефективних методів впливу на особистість хворого.

Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу вищої освіти.

Предметом вивчення курсу є основні психологічні положення, механізми, форми процесу спілкування та індивідуально-психологічні відмінності особистості, що проявляються у професійному спілкуванні в системі «лікар-пацієнт».

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Психологія спілкування» має зв'язок з такими дисциплінами як: «Основи соціально-педагогічних комунікацій», «Психологічна допомога в соціальній роботі».

Навчальна дисципліна належить до вибіркових дисциплін.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів з загальної, вікової, педагогічної, соціальної та практичної психології, психодіагностики тощо.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є: формування професійних комунікативних знань, вмінь та навичок як складової професійної компетентності фахівця.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: сформувати у студентів знання базових категорій і понять психології спілкування, основних методів дослідження міжособистісної взаємодії; розкрити сутність ділового спілкування та особливостей спілкування і міжособистісної взаємодії у професійній та діяльності; сприяти оволодінню студентами вміннями та

навичками побудови і ведення конструктивного комунікативного процесу у професійній діяльності та повсякденному житті.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами

компетентностей:

інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

спеціальних (фахових) компетентностей

ФК1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.

ФК6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

ФК9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

ФК10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

ФК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах

1.3.2 Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами таких **програмних результатів навчання:**

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

ПРН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

ПРН 25. Вміти використовувати набуті знання під час праці із особами, які постраждали від військових дій та такими, яких визнано біженцями.

1.3.3. Також вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти **соціальних навичок (soft skills):** комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проєктів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

Здобувач вищої освіти у період навчання здобуває комунікативні навички, розвиває лідерські здібності, навчається брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, розв'язує педагогічні ситуації та конфлікти, вміє працювати в команді, управляти своїм часом, логічно і системно мислити, має креативні підходи до вирішення завдання.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Напрямок підготовки 23 «Соціальна робота» (шифр і назва)	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки:	
		3-й	-й
		Семестр	
		6-й	-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 50 самостійної роботи студента – 40	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Лекції	
		20 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		40 год.	год.
Індивідуальні завдання:		год.	
Вид контролю: залік			

2.2.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид лекції
1	Спілкування як феномен психології.	2	Вступна
2	Культура спілкування.	2	Лекція-діалог
3	Сторони і моделі спілкування.	2	Перевернута лекція
4	Вербальне і невербальне спілкування.	2	Лекція-діалог
5	Мистецтво слухання та взаєморозуміння.	2	Проблемно-пошукова лекція
6	Професійне спілкування фахівців медицини.	2	Перевернута лекція
7	Конфлікти та стреси у професійному спілкуванні.	2	Лекція-дискусія
8	Шляхи вирішення конфліктів.	2	Інформаційна
9	Етика та культура спілкування фахівців.	2	Лекція-діалог
10	Труднощі міжособистісного спілкування.	2	Інформаційна
Усього годин		20	

2.2.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

2.2.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Спілкування як феномен психології.	2	Розповідь-пояснення	Вхідне тестування
2	Культура спілкування.	2	Розповідь-пояснення	Опитування
3	Сторони і моделі спілкування.	2	Проблемно-пошуковий	Усне опитування
4	Вербальне і невербальне спілкування.	2	Моделювання ситуації	Тестування
5	Мистецтво слухання та взаєморозуміння.	2	Метод кейсів	Творче завдання
6	Техніки і прийоми спілкування.	2	Робота з картками	Усне опитування
7	Довіра та псевдовіра у спілкуванні.	2	Відеоматеріал.	Тестування

			Моделюван ня ситуацій	
8	Порушення, бар'єри та труднощі спілкування.	2	Розповідь- пояснення	Стендова доповідь
9	Методи розвитку комунікативних здібностей лікаря.	2	Метод кейсів	Опитування за допомогою ІКТ
10	Професійне спілкування фахівців медицини.	2	Імітаційна гра	Творче завдання
11	Конфлікти та стреси у професійному спілкуванні.	2	Методи навчання	Форми контролю
12	Шляхи вирішення конфліктів.	2	Розповідь- пояснення	Вхідне тестування
13	Етика та культура спілкування фахівців.	2	Розповідь- пояснення	Опитування
14	Труднощі міжособистісного спілкування.	2	Проблемно- пошуковий	Усне опитування
15	Основні правила спілкування лікаря та пацієнта.	2	Моделюван ня ситуації	Тестування
Усього годин		30		

2.2.4 Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Спілкування як феномен психології. Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів, доповідей, розробка кейсів	2
2	Культура спілкування. Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів, доповідей, розробка кейсів	2
3	Сторони і моделі спілкування. Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів, доповідей, розробка кейсів	2
4	Вербальне і невербальне спілкування. Опрацювання навчальної літератури, складання	2

	розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів, доповідей, розробка кейсів	
5	Мистецтво слухання та взаєморозуміння. Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів, доповідей, розробка кейсів	2
6	Техніки і прийоми спілкування. Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів, доповідей, розробка кейсів	2
7	Довіра та псевдодовіра у спілкуванні. Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів, доповідей, розробка кейсів	2
8	Порушення, бар'єри та труднощі спілкування. Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів, доповідей, розробка кейсів	2
9	Методи розвитку комунікативних здібностей лікаря. Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів, доповідей, розробка кейсів	4
10	Професійне спілкування фахівців медицини. Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів, доповідей, розробка кейсів	2
11	Конфлікти та стреси у професійному спілкуванні. Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів, доповідей, розробка кейсів	4
12	Шляхи вирішення конфліктів. Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів, доповідей, розробка кейсів	4
13	Труднощі міжособистісного спілкування. Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів, доповідей, розробка кейсів	2
14	Етика та культура спілкування фахівців. Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів, доповідей, розробка кейсів	4
15	Основні правила спілкування лікаря та пацієнта. Опрацювання навчальної літератури, складання	4

	розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів, доповідей, розробка кейсів	
Усього годин		40

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ», затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 р. № 181.

При виченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий контроль. Також передбачено обов'язків контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійне вивчення.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди студентів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (за вибором): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній формі. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів.

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є залік.

Поточна навчальна діяльність студентів (далі – ПНД) контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння студентами кожної теми дисципліни та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються заліком)**

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		

Залік

Для дисциплін, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗНД. Бали за ЗНД розраховуються як середнє арифметичне оцінок за всі семестри вивчення дисципліни (з точністю до сотих) за таблицею 2, автоматично в рамках функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 2 (додаток 2) від 120 до 200 балів та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

Після проведення семестрового контролю для дисциплін, або їх частин, що закінчуються формою контролю «залік», «диференційований залік» та «іспит», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», що додається (додаток 3) у індивідуальний навчальний

план здобувача освіти та заповнює відомості успішності з дисципліни.

Оцінка з дисципліни, розділи якої вивчалися на різних кафедрах, після завершення її вивчення, виставляється у відомості деканом відповідного факультету. Вона розраховується, як середнє арифметичне усіх отриманих балів та оцінок за розділи дисципліни, згідно з відомостями, що надані кафедрами.

3.2. Питання до заліку

1. Особистість і міжособистісна взаємодія.
2. Предмет, функції та види спілкування.
3. Спілкування як феномен психології.
4. Спілкування як обмін інформацією.
5. Спілкування як сприйняття.
6. Культура спілкування.
7. Засоби спілкування.
8. Взаємодія у процесі спілкування.
9. Сторони і моделі спілкування.
10. Комунікативність і комунікабельність.
11. Перцептивна та інтерактивна сторони спілкування.
12. Вербальне і невербальне спілкування.
13. Мова тіла, жестів та міміки.
14. Мистецтво слухання та взаєморозуміння.
15. Техніки і прийоми спілкування.
16. Довіра та псевдодовіра у спілкуванні.
17. Особливості спілкування з дітьми різних вікових груп.
18. Порушення, бар'єри та труднощі спілкування.
19. Ділове спілкування.
20. Психологічні аспекти переговорного процесу.
21. Методи розвитку комунікативних здібностей лікаря.
22. Професійне спілкування фахівців медицини.
23. Конфлікти та стреси у професійному спілкуванні.
24. Шляхи вирішення конфліктів.
25. Труднощі міжособистісного спілкування.
26. Етика та культура спілкування фахівців.
27. Соціально-психологічний портрет особистості лікаря.
28. Основні правила спілкування лікаря та пацієнта.

3.3. Контрольні питання та завдання до самостійної роботи

1. У чому сутність комунікаційних процесів у медичному середовищі?
2. Які Ви знаєте стилі спілкування? Дайте характеристику.
3. Від чого залежить стиль професійної комунікації?
4. Що таке конфліктна ситуація? Які існують причини конфлікту? Як

уникнути конфлікту?

5. У чому сутність шляхів подолання конфліктної взаємодії?

3.4. Індивідуальні завдання

1. Методи вирішення конфліктів у роботі соціального працівника
2. Підбір стилю взаємодії залежно від ситуації, у якій проходить спілкування
3. Особливості використання стилів спілкування в системі охорони здоров'я
4. Переваги та недоліки використання вербальної та невербальної комунікації у соціальній роботі
5. Особливості прийняття рішення залежно від особистості клієнта
6. Психологічний контакт соціального робітника з підопічним
7. Клієнт як об'єкт психологічного впливу в соціальній психології

3.5. Правила оскарження оцінки

Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю», затвердженого наказом ХНМУ від 30.09.2020 №252.

Посилання:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

(система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни, зокрема реакція викладача на невчасно виконані завдання, пропущені заняття, поведінку в аудиторії, вимог щодо медичного одягу, тощо, окремо зазначити доступність та умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами).

Вимоги до курсу

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть усі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **практичного заняття** студентам та студенткам рекомендовано

вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до викладача/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли особистість уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах із предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як ним користуватися тощо

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не

відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – у цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. Рекомендована література

Основна література

1. Гуцало Е. У. Психологія вікового розвитку особистості. Навчально-методичний посібник. – Кіровоград: Імекс ЛТД, 2010. – 216 с.
2. Гуцало Е. У. Психологія вікового розвитку особистості: Практикум. Навчально-методичний посібник. – Кіровоград: ФО-П Александрова М.В, 2012. – 178 с.
3. Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В. Психологія спілкування: навчальний посібник. : НФаУ, 2011. – 132 с.
4. Тертична Н. А. Вікова психологія: навчальний посібник / Н.А.Тертична / К.: Книга-плюс. 2018. – 357 с.
5. Тертична Н. А. Практикум з вікової психології / Н.А.Тертична – К.: Книга-плюс, 2018. – 119 с.
6. Фабер А., Мазліш Е. Мистецтво спілкування з дітьми. Вдома та в школі. Країна мрій. 2012. – 240 с.

Допоміжна література

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Мовленнєва комунікація: Підручник. – К. : Центр навчальної літератури. – 2004.
2. Максименко С.Д. Психологія особистості. – К., 2008. – 389 с.
3. Скібська Л. І. Конфліктологія: навчальний посібник / Л. І. Скібська. / К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 384 с.
4. Максименко С.Д. Теоретичні засади психології особистості: генеза нужди Наукові записки Інституту психології імені Г.С.Костюка у 5-ти томах. – Т. 1. – К., 2005.
5. Філоненко М. Психологія спілкування. Навчальний посібник / К. : Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx